

dagen. Den socialpolitiske Lovgivnings store Idé og Formaal er at opretholde Underklassens fysiske, moralske og intellektuelle Sundhed, saaledes at Underklassen kan arbejde og stræbe og kæmpe sig videre frem til en saadan Højnelse, at den kan begynde paa at omdanne Samfundet og præge det i Overensstemmelse med sine Interesser. Og det brede Folkelags Interesser falder altid, historisk set, sammen med hele Samfundets, hvad derimod Overklassens aldrig gør. Jeg erindrer om, at en højtæret Finansminister, en gennem mange Aar politisk Meningsfælle af det ærede Medlem Hr. N. Neergaard, Hr. Christopher Hage, en Gang for mange Aar siden holdt en Tale, hvor han saa tilbage og fremad paa den politiske Udvikling, og hvor han sagde, at Partierne rykker frem — og Partierne er i Regelen mere eller mindre tilslørede Udtryk for Klasser, for Klasseinteresser, for Klassebevægelser, for Klassekamp —, og naar et nyt, frisk Parti rykker frem, har det jo en udfoldet Fane, hvorpaa der staar Tidens Løsen. Saadan rykkede Bourgeoisiet frem i Midten af det 17de Aarhundrede i England, omkring 1776 og 1789 i Amerika og Frankrig og omkring 1848 i det meste af Melleuropa, Danmark, Norden og andre Lande. Og naar en saadan Samfundsklasse, politisk baaret frem af visse Partier, altid med Tidens Løsen paa sin Fane — og det var fra gammel Tid, fra 1789, ogsaa for det unge, friske, opvoksende Bourgeois: Frihed, Lighed og Broderskab —, har naaet sit Maal, naar det har sat sig fast, omdannet og præget Samfundet i Overensstemmelse med sine Interesser, ruller det Fanen sammen. Saaledes gik det Bourgeoisiet, og saaledes, sagde han, da den moderate Periode begyndte i Venstre, er det nu i Færd med at gaa med Bønderne og Gaardmandstanden. Og nu ser man jo, at Redaktør Jordan ogsaa udadtil aabent og utilsløret vil have Venstre gjort til, hvad det mere og mere er blevet indadtil, et socialt og politisk reaktionært Godsejer-, Gaardmands- og Grundejerparti. Saa ruller man Fanen sammen, hvorpaa stod de demokratiske Ord fra 70erne og 80erne, saa hejser man Rebstigen op. Saadan gjorde Borgerskabet, da det var kommet op og blevet Bourgeois, og saadan gjorde Bønderne, da de var kommet op og blevet en besiddende og herskende Overklasse. Da hejsede de Rebstigen op for de nye, store Lag, der stod og ventede paa at komme opad og fremad, for at de ikke skulde komme op. Saa vender man sig mod alt

det, man kæmpede for i sin Ungdom, og allierer sig med alt det, som man bekæmpede i sin Ungdom.

Nej, den socialpolitiske Lovgivning er ikke slut og skal ikke være slut. Men samtidig med denne dybtgaaende og omfattende Reform, som jeg har omtalt, maa der utvivlsomt peges paa nye Udviklingslinier. Vi Socialdemokrater ønsker ikke, som man saa ofte falskeligt har sagt, at vi skulde faa et Samfund med fede Slaver. Vi er ikke Tilhængere af en Understøttelseslovgivning for Understøttelsesernes Skyld, tværtimod, naar galt skal være, saa foretrækker jeg magre Frimænd fremfor fede Slaver, for jeg tror, at et Samfund med magre Frimænd hurtigere vil omdanne Samfundet end et Samfund med fede Slaver — men maa jeg for øvrigt spørge: naar har Historien baaret Vidnesbyrd om, at Slaver gennemgaaende har været fede? Der maa peges paa nye Udviklingslinier, og det har i høj Grad glædet mig — og dette vil jeg slutte med — at høre de Taler, som her under Finanslovbehandlingen er holdt af det ærede Medlem Hr. Jønson og det ærede Medlem Hr. Dahlgaard. Disse to ærede Medlemmer pegede netop i deres Taler paa de nye Udviklingslinier: det er ikke nok med en socialpolitisk Lovgivning, der lægger nogle af de værste af de Saar, som den kapitalistiske Udvikling slaar, det er ikke nok med en socialpolitisk Lovgivning, der rækker en hjælpende Haand til de svageste, det er ikke nok med en socialpolitisk Lovgivning, der opretholder Lønarbejdernes fysiske, moralske og intellektuelle Sundhed. Meningen er jo netop, at den skal opretholdes, for at Arbejderne kan komme videre frem, ophøre med at være Lønarbejdere og blive Medarbejdere, frie, ligeberettigede Meddeltagere i det hele Samfund. Det pegede de to Talere netop paa. De rejste Spørgsmaalet om Lønarbejdernes Andel i Bedrifternes Ledelse og om Udbyttedeling. Jeg glæder mig over de Taler. De henholdt sig til, at der ogsaa fra Socialministeriets Side var bebudet Lovforslag i denne Retning, og et saadant Lovforslag er færdigt udarbejdet; jeg haaber, jeg vil være i Stand til at forelægge det efter Finanslovbehandlings Slutning. Lønarbejderens Stilling i Samfundet maa ændres principielt, vi maa ind paa en ny Struktur af selve Samfundet. Det er det afgørende, og det er langt mere betydningsfuldt end alle socialpolitiske Lovforslag. Ude omkring i Verden vokser ogsaa denne Opfattelse frem. Hvad Jaures i mange Aar hævdede i Artikel efter Ar-